

**«Αρχειακά τεκμήρια και ανθρώπινες ιστορίες
στο ντοκιμαντέρ»**

**ΔΙΗΜΕΡΟ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
στο ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΙΟΠ**

Σάββατο 14 και Κυριακή 15 Απριλίου 2018

Εισηγητής: **Βασίλης Λουλές**, σκηνοθέτης
δημιουργός των ντοκιμαντέρ: *Φιλιά εις τα παιδιά,
Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη,
Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί, κ.ά.*

Το Εργαστήριο έχει βιωματικό χαρακτήρα και κινείται στον χώρο
του ανθρωποκεντρικού ντοκιμαντέρ με ιδιαίτερη έμφαση στο θέμα:

**Από το αρχειακό τεκμήριο στον σχεδιασμό ενός ντοκιμαντέρ
με ανθρώπινες ιστορίες**

Διάρκεια Εργαστηρίου: 15 ώρες
(Ένα Σαββατοκύριακο με βιωματικές ασκήσεις και προβολές ταινιών)
Ώρες: 10:00-17:30

Μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων: 20 άτομα

Δίδακτρα:

50€ για τον πλήρη κύκλο των δύο ημερών,
30€ με την επίδειξη φοιτητικής κάρτας και κάρτας ανεργίας

Θα δοθεί Βεβαίωση Παρακολούθησης

Τελευταία ημερομηνία υποβολής Δηλώσεων συμμετοχής:

Τετάρτη 28 Μαρτίου 2018

**Οι Δηλώσεις συμμετοχής υποβάλλονται
στο ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΙΟΠ:**

ArchivesPIOP@piraeusbank.gr

Αναλυτικές πληροφορίες για το περιεχόμενο του Εργαστηρίου:

Βασίλης Λουλές

vassilisloules@gmail.com

ΠΛΑΙΣΙΟ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ – ΣΤΟΧΟΙ

Το Εργαστήριο κινείται στο ευρύτερο πλαίσιο του **ανθρωποκεντρικού ντοκιμαντέρ**, το οποίο δίνει τον λόγο στους απλούς ανθρώπους, στους αφανείς ήρωες της ζωής ή φωτίζει την αθέατη πλευρά των πιο προβεβλημένων. Μέσα από τις δικές τους βιωματικές αφηγήσεις φτιάχνονται ταινίες γεμάτες αλήθεια, συναίσθημα και χιούμορ, που συγκινούν, διασκεδάζουν, επιμορφώνουν ενώ παράλληλα ανιχνεύουν την ανθρώπινη περιπέτεια, την καθημερινότητα, την κοινωνία και την Ιστορία.

Η ιδιαιτερότητα του συγκεκριμένου Εργαστηρίου βρίσκεται στο γεγονός ότι είναι **βιωματικό** και θα αναπτυχθεί γύρω από μια μεγάλη **υποδειγματική άσκηση**, κατά την οποία κάποια αρχειακά τεκμήρια του Ιστορικού Αρχείου ΠΙΟΠ θα μελετηθούν από την ομάδα ώστε να έρθουν στο φως οι ανθρώπινες ιστορίες που υπάρχουν από κάτω ή δίπλα τους. Στη συνέχεια θα αναλυθούν όλα τα στάδια δημιουργίας ενός ντοκιμαντέρ που στηρίζεται κυρίως στην προφορική μαρτυρία. Δεν θα γυριστεί ταινία αλλά θα φωτιστούν επαρκώς τα στοιχεία που οδηγούν στο «ζωντάνεμα» των αρχειακών τεκμηρίων *στην προοπτική* μιας ταινίας.

Με **κύριο άξονα** αυτή την άσκηση θα αναλυθούν σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με το ανθρωποκεντρικό ντοκιμαντέρ, όπως *Αρχειακά τεκμήρια και έρευνα για ανθρώπινες ιστορίες, Η προσωπική μαρτυρία μπροστά στον κινηματογραφικό φακό και Η σχέση της μικρής, προσωπικής ιστορίας με τη μεγάλη, καθολική Ιστορία*. Υποστηρικτικά, θα προβληθούν επιλεγμένα αποσπάσματα από ντοκιμαντέρ και θα γίνουν σύντομες βιωματικές ασκήσεις.

Η καλλιέργεια ενός *άλλου βλέμματος* πάνω στην Ιστορία, στα τεκμήριά της και στα βιώματα των ανθρώπων που είναι φορείς της, είναι ένας βασικός **στόχος** αυτού του Εργαστηρίου. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες θα γνωρίσουν κάποια μεθοδολογικά εργαλεία που είναι χρήσιμα για τις δικές τους ερευνητικές, εκπαιδευτικές ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Το Εργαστήριο θα αξιοποιήσει την εμπειρία του σκηνοθέτη Βασίλη Λουλέ όχι μόνον από τη διδασκαλία του στα προηγούμενα Κινηματογραφικά Εργαστήρια Αθήνας, Θεσ/νίκης και άλλων πόλεων ή σε καλοκαιρινά σχολεία της χώρας αλλά και αυτή που απέκτησε περιοδεύοντας σε πάνω από 35 γνωστά Πανεπιστήμια των ΗΠΑ και του Καναδά, προβάλλοντας τις ταινίες του και συζητώντας με τους θεατές είτε σε ανοιχτές εκδηλώσεις είτε σε συναντήσεις με τους φοιτητές μέσα στην τάξη.

ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

Απευθύνεται σε απόφοιτους και σπουδαστές κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (ενδεικτικά: ιστορικούς, κοινωνικούς ανθρωπολόγους, εθνογράφους, ψυχολόγους), σε εκπαιδευτικούς, σε μουσειοπαιδαγωγούς, σε κινηματογραφιστές και σε ηθοποιούς, σε όσους ασχολούνται με το «θέατρο-ντοκουμέντο», σε ανθρώπους που ασχολούνται με την προφορική αφήγηση (πχ. παραμυθάδες, αφηγητές). Τέλος σε όσους ενδιαφέρονται για το σύγχρονο ντοκιμαντέρ.

Για τη **συμμετοχή στο Εργαστήριο** δεν απαιτείται προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία στο χώρο του κινηματογράφου και των οπτικοακουστικών. Χρειάζεται όμως αγάπη για το σινεμά, την έρευνα και την προφορική ιστορία αλλά και περιέργεια, όρεξη και υπομονή.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλλουν τη ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ αφού προηγουμένως συμβουλευτούν τις ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ, αμέσως παρακάτω.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Για να είναι δημιουργική η ομάδα που θα συγκροτηθεί, όσοι ενδιαφέρονται να πάρουν μέρος στο Κινηματογραφικό Εργαστήριο πρέπει:

A. Να έχουν μαζί τους laptop, φωτογραφική μηχανή και (όσοι διαθέτουν) βιντεοκάμερα. Μαζί και τα περιφερειακά για μεταφορά υλικών στον υπολογιστή, πχ. καλώδια, αντάπτορες, κάρτες, μπαταρίες, κλπ.

(Σημείωση: Δεν είναι απαραίτητο να έχει ο καθένας όλα αυτά, πρέπει όμως να υπάρχει ο ανωτέρω εξοπλισμός ανά 3-4 άτομα)

Θα είναι πολύ βοηθητικό κάποιιοι από τους συμμετέχοντες να έχουν εγκατεστημένα στον υπολογιστή τους προγράμματα επεξεργασίας εικόνας και βίντεο (τύπου Photoshop, Premiere, Movie Maker κλπ) και να ξέρουν τον χειρισμό τους.

B. Να έχουν διαβάσει το παρόν κείμενο (ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ) για να γνωρίζουν το ακριβές περιεχόμενο και τον τρόπο εργασίας που θα ακολουθήσουμε.

Μεταξύ άλλων, είναι σημαντικό να έχουν δει τα αποσπάσματα των ταινιών στο κεφάλαιο ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ & ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΛΟΥΛΕ (σελ. 7-8).

Χαρακτηριστικό της προσέγγισης είναι και το κείμενο ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ "Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη" (σελ. 9-10).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

(ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ)

1. Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει υποχρεωτικά να συμπληρώσουν τη ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ. Εκτός από τα στοιχεία επικοινωνίας τους και την επαγγελματική τους ιδιότητα, θα πρέπει να συμπληρώσουν και τα υπόλοιπα τρία πεδία του εντύπου:

α. Σκέψεις για το Εργαστήριο – «Τι θα ήθελα να μάθω;»

β. Σχολές ή εργαστήρια που έχω παρακολουθήσει ή παρακολουθώ

γ. Τι μπορείτε να έχετε μαζί σας από εξοπλισμό;

2. Οι Δηλώσεις συμμετοχής θα αποστέλλονται μέσω email στο Ιστορικό Αρχείο ΠΙΟΠ.

3. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής των Δηλώσεων συμμετοχής: ΤΕΤΑΡΤΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ, μέχρι ώρα 17:00.

4. Στο Εργαστήριο θα πάρουν μέρος 20 άτομα.

5. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας με βάση την ημερομηνία και ώρα παραλαβής των Δηλώσεων συμμετοχής από το Ιστορικό Αρχείο.

6. Οι επιλεγέντες θα ειδοποιηθούν εγκαίρως ώστε, μέχρι την ΤΡΙΤΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, να καταθέσουν τα δίδακτρα (50€ ή 30€ με την επίδειξη φοιτητικής κάρτας και κάρτας ανεργίας) σε Τραπεζικό λογαριασμό που θα τους δοθεί.
7. Αμέσως μετά την κατάθεση θα πρέπει να ενημερώσουν το Ιστορικό Αρχείο.
8. Όσοι δεν ανταποκριθούν μέσα στο πλαίσιο της χρονικής προθεσμίας θα χάσουν το δικαίωμα συμμετοχής και θα ειδοποιηθούν οι επόμενοι στη λίστα επιλαχόντων να καταθέσουν τα δίδακτρα μέχρι την ΤΡΙΤΗ 10 Απριλίου (αμέσως μετά το Πάσχα).

ΠΛΗΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Το διήμερο Εργαστήριο θα αναπτυχθεί γύρω από μια μεγάλη υποδειγματική άσκηση η οποία θα βασιστεί σε αρχειακά τεκμήρια του Ιστορικού Αρχείου ΠΙΟΠ.

(α) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

1. Σύντομη ξενάγηση στο Ιστορικό Αρχείο από την Προϊσταμένη του Αρχείου, ιστορικό, κυρία Λένα Μπενέκη. Ιστορική περίοδος, είδη τεκμηρίων, θεματολογία, κλπ.
 2. Στην ομάδα θα δοθούν δυο ή τρία αρχειακά τεκμήρια, με διαφορετική θεματολογία ή προερχόμενα από διαφορετική ιστορική περίοδο, τα οποία θα έχουν επιλέξει από πριν ο εισηγητής Βασίλης Λουλές και το Ιστορικό Αρχείο. Μέσα σε λίγο χρόνο θα τα παρατηρήσουμε, θα τα συγκρίνουμε, θα αναπτύξουμε επιχειρήματα και θα αποφασίσουμε να συνεχίσουμε την εργασία πάνω στο ένα από αυτά.
 3. Θα χωριστούμε σε μικρότερες ομάδες και θα μελετήσουμε όλοι το ίδιο ακριβώς τεκμήριο, προσπαθώντας να μάθουμε όσα περισσότερα μπορούμε γύρω από αυτό, με τη συνεργασία και της ιστορικού συμβούλου. Στόχος μας είναι να ανακαλύψουμε ανθρώπινες ιστορίες —ατομικές ή ευρύτερα κοινωνικές— οι οποίες είναι κρυμμένες, πολύ συχνά, ακόμα και σε ένα «ουδέτερο» υπηρεσιακό έγγραφο.
 4. Στη διαδικασία αυτή είναι βέβαιο ότι θα χρειαστούμε επί πλέον πληροφορίες πάνω στο συγκεκριμένο θέμα, θα χρειαστεί δηλαδή να κάνουμε περαιτέρω έρευνα και διασταύρωση στοιχείων («τεκμηρίωση»).
- Αυτές τις πληροφορίες θα τις αναζητήσουμε από τις εξής πηγές:
- α) από την κείμενη βιβλιογραφία. (Πληροφορίες για το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο ή για την ιστορική περίοδο).
 - β) από το ίδιο το Ιστορικό Αρχείο, που πιθανότατα θα μπορέσει να μας προμηθεύσει και με επί πλέον τεκμήρια που σχετίζονται με το θέμα. (Αυτά τα επιπρόσθετα τεκμήρια μπορεί να είναι και διαφορετικής φύσης: πχ. ενώ το αρχικό υλικό είναι έγγραφο, το καινούργιο μπορεί να είναι φωτογραφίες ή κινηματογραφικό φιλμ).
 - γ) από κάποιο μέλος της ομάδας των συμμετεχόντων που θα τύχει να έχει γνώση του συγκεκριμένου θέματος.
 - δ) από το διαδίκτυο.

5. Παράλληλα με τη διαδικασία της τεκμηρίωσης, θα επιδιώξουμε ώστε κάποια άτομα της ομάδας, τα οποία θα νοιώσουν έναν ιδιαίτερο προσωπικό «ψυχικό σύνδεσμο» με το συγκεκριμένο αρχειακό τεκμήριο (διαδικασία «οικειοποίησης» ή «ταύτισης») να μας μιλήσουν για αυτή τη «σχέση». Να μας καταθέσουν κάτι προσωπικό, κάτι που αυτό το τεκμήριο έφερε στη μνήμη ή προκάλεσε στο συναίσθημά τους. Μπορεί πχ. να ανακαλέσουν κάποιο προσωπικό τους βίωμα, να θυμηθούν κάποια σχετική ιστορία προγόνου τους, να μας μιλήσουν για κάποιο παιδικό ανάγνωσμα, για κάποιο τοπικό έθιμο, να μας πουν ένα τραγούδι ή παραμύθι κλπ.

Συνοπτικά, θα λέγαμε ότι με αφορμή ένα αρχειακό τεκμήριο θα ανοίξουν **δύο παράλληλες διεργασίες προσέγγισής του**: μία προς τα «έξω» (αναζήτηση πληροφοριών, τεκμηρίωση) και μία προς τα «μέσα» (...στα προσωπικά μας βιώματα).

6. Ο πλούτος των υλικών που θα φέρουν στο φως οι δυο αυτές προσεγγίσεις θα μας δώσει την ευκαιρία να προχωρήσουμε στον **σχεδιασμό ενός (υποθετικού) ντοκιμαντέρ**. Παρ' όλο που στο Εργαστήριο αυτό ΔΕΝ θα περάσουμε σε πρακτικές γυρίσματος (θα χρειαζόμασταν πολύ περισσότερες ημέρες) θα αναπτύξουμε σημαντικά ζητήματα της δημιουργίας ενός ντοκιμαντέρ, όπως:

- ποιο είναι ακριβώς το θέμα της ταινίας και ποια η ιδιαίτερη «ματιά» μας
- ποιοι άνθρωποι θα θέλαμε να καταθέσουν τις βιοματικές τους ιστορίες ή τον επιστημονικό τους λόγο
- τι και με ποιόν τρόπο θα τους ρωτούσαμε, ώστε να έχουμε ειλικρινείς, δυνατές και εκ βαθέων μαρτυρίες, και πώς θα πρέπει να έχουμε προετοιμαστεί γι' αυτό
- τι άλλου είδους «βιοματικά» υλικά αυτών των ανθρώπων θα χρησιμοποιούσαμε στην ταινία (γραπτές μαρτυρίες, προσωπικές φωτογραφίες, επιστολές, τραγούδια κλπ)
- σε ποιους χώρους θα κάναμε γύρισμα
- ποια θα ήταν η σκηνοθετική μας προσέγγιση
- ποια η αισθητική της εικόνας (σκηνικό, ρούχα, μέγεθος κάδρου, κλπ)
- ποια οπτικοακουστικά ντοκουμέντα (φωτογραφίες, κινηματογραφικές ταινίες, ταινίες αρχείου, επίκαιρα) θα θέλαμε να εντάξουμε στο ντοκιμαντέρ. Τι έρευνα θα χρειαζόταν να κάνουμε γι' αυτά, πού και πώς θα τα ψάχναμε.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΝΟΝΤΑΣ για την άσκηση αυτή, θα λέγαμε ότι από ένα «απρόσωπο» αρχειακό τεκμήριο θα περάσουμε στη σύλληψη και στον σχεδιασμό ενός ντοκιμαντέρ που θα στηρίζεται κυρίως στην προφορική μαρτυρία. Δεν θα γίνει ταινία αλλά εμείς θα ακολουθήσουμε όλη τη διαδικασία που θα οδηγούσε σε «ζωντάνεμα» κάποιων αρχειακών τεκμηρίων *στην προοπτική* μιας ταινίας.

(β) ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΘΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ

Με **κύριο άξονα** την παραπάνω άσκηση θα αναπτυχθούν θέματα που θα προκύψουν από τη συγκεκριμένη εργασία και σχετίζονται ευρύτερα με το ανθρωποκεντρικό ντοκιμαντέρ, όπως *Προσωπική μαρτυρία και αφήγηση ιστοριών μπροστά στον κινηματογραφικό φακό, Η σχέση της μικρής, προσωπικής ιστορίας με τη μεγάλη, καθολική Ιστορία, Αρχειακά τεκμήρια και έρευνα για ανθρώπινες ιστορίες*, κ.ά.

Θα τεθούν τα ερωτήματα που πάντα συνοδεύουν αυτή την προσέγγιση:

- Τι είναι αυτό που κάνει μια προσωπική ιστορία «άξια» να ειπωθεί και, ακόμα περισσότερο, να κινηματογραφηθεί;
- Πόσο είναι αλήθεια ότι η παρουσία της κάμερας δυσκολεύει κάποιον «απλό» άνθρωπο να αφηγηθεί μια προσωπική του ιστορία; Μήπως, αντίθετα, μπορεί να είναι και απελευθερωτική;
- Ποιός ο ρόλος του σκηνοθέτη/ερευνητή σε αυτήν ακριβώς την κρίσιμη στιγμή για τον αφηγητή;
- Πώς κινηματογραφούμε μαρτυρίες, αφηγήσεις, παραμύθια με τρόπο ελκυστικό και σύγχρονο; Ποιά είναι τα μυστικά αυτής της τέχνης; Είναι ζήτημα τεχνικής, «ψυχολογίας» ή κάτι άλλο;
- Πώς μπορεί η καταγραφή μιας προσωπικής μαρτυρίας να είναι αφ' ενός επιστημονικά αξιόπιστη και αφ' ετέρου αξιοποιήσιμη για ερευνητικούς ή καλλιτεχνικούς σκοπούς;
- Πώς μπορούμε να βλέπουμε, να καταγράφουμε ή ακόμα και να διδάσκουμε τη «μεγάλη» Ιστορία μέσα από τις προσωπικές ιστορίες των ανθρώπων;
- Πώς μπορούμε να κάνουμε το ανθρωποκεντρικό ντοκιμαντέρ πολύτιμο εργαλείο του μαθήματος της Ιστορίας (και όχι μόνο!) μέσα στη σχολική τάξη;

Όλα αυτά θα τα δούμε μέσα από την προβολή και ανάλυση συγκεκριμένων αποσπασμάτων από ταινίες. Θα γίνουν και κάποιες σύντομες βιωματικές ασκήσεις.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η καλλιέργεια ενός **άλλου βλέμματος** πάνω στην Ιστορία, στα τεκμήριά της και στα βιώματα των ανθρώπων που είναι φορείς της, είναι ένας βασικός στόχος αυτού του Εργαστηρίου.

Παρ' όλο που σ' αυτό το Εργαστήριο δεν προβλέπεται η δημιουργία ταινίας από τους συμμετέχοντες, ούτε η παροχή περαιτέρω εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων (πχ. μοντάζ), φιλοδοξούμε, στο τέλος, να μπορεί ο καθένας, έχοντας πάρει κάποια μεθοδολογικά εργαλεία, να χρησιμοποιεί αυτή τη γνώση στο δικό του ερευνητικό έργο, στη δική του καταγραφή ιστοριών, στην εκπαιδευτική του δραστηριότητα, στη δική του ταινία και σε κάθε άλλη σχετική δράση του.

Βασίλης Λουλές

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ & ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ

Ο Βασίλης Λουλές είναι σκηνοθέτης ταινιών μυθοπλασίας και ντοκιμαντέρ. Γεννήθηκε στα Τρίκαλα. Σπούδασε Ηλεκτρολόγος Μηχανικός στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο και Κινηματογράφος στην Αθήνα.

Συνεργάστηκε με το Κινηματογραφικό Αρχείο του Υπουργείου των Εξωτερικών (1997-2000) στην τεκμηρίωση, ταξινόμηση και αξιοποίηση παλαιών κινηματογραφικών επικαίρων καθώς και με την ΕΡΤ (2001-2009) ως Συντονιστής στο πρόγραμμα παραγωγής ταινιών μικρού μήκους.

Οι ταινίες που έκανε τιμήθηκαν με βραβεία, έλαβαν μέρος σε πολλά φεστιβάλ του εξωτερικού, μεταδόθηκαν από ξένα και ελληνικά τηλεοπτικά κανάλια, συμπεριλήφθηκαν σε διεθνή αφιερώματα και χρησιμοποιούνται ως εκπαιδευτικό υλικό σε Πανεπιστήμια.

Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με ντοκιμαντέρ προσωπικών αφηγήσεων, καταγράφοντας μαρτυρίες απλών ανθρώπων, με τέτοιο τρόπο ώστε μέσα από αυτές τις «μικρές» ιστορίες να μπορεί ο θεατής να έχει μια αίσθηση της μεγάλης, καθολικής Ιστορίας.

Με τη χρηματοδότηση του ONASSIS FOUNDATION (USA) το φθινόπωρο του 2014 έκανε μια μεγάλη περιοδεία με το ντοκιμαντέρ του *Φιλιά εις τα παιδιά* σε 11 γνωστά Πανεπιστήμια των ΗΠΑ και του ΚΑΝΑΔΑ.

Λεπτομέρειες εδώ: <http://onassisusa.org/education/special-events> (κατεβαίνοντας στη σελίδα, στο PREVIOUS EVENTS)

Από τότε, μετά από πρόσκληση άλλων Πανεπιστημίων, συνεχίζει τις περιοδείες στη Βόρειο Αμερική με τα έργα του *Φιλιά εις τα παιδιά / Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί / Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη / Ένας λαμπερός ήλιος / Θηλειά*.

Ανάμεσα στα περισσότερα από 35 μέχρι στιγμής Πανεπιστήμια που έχει επισκεφτεί είναι και τα: HARVARD, COLUMBIA, YALE, STANFORD, PRINCETON, MICHIGAN, PENN, STONY BROOK, YORK, Mc GILL, SIMON FRASER, LOYOLA MARYMOUNT UNIVERSITY (Los Angeles), DUKE, INDIANA UNIVERSITY, DARTMOUTH COLLEGE, UCLA.

Τα 5 τελευταία χρόνια πραγματοποιεί Εργαστήρια Κινηματογράφου στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και σε άλλες πόλεις καθώς και σε θερινά σχολεία πάνω σε θέματα όπως: *Το Ντοκιμαντέρ ως εργαλείο στην Εκπαίδευση, Μαρτυρία και Προφορική Αφήγηση, Από την προσωπική μαρτυρία στη μεγάλη Ιστορία, Κινηματογραφώντας αφήγηση παραμυθιών, Από το αρχειακό τεκμήριο στο ανθρωποκεντρικό ντοκιμαντέρ, Φτιάχνοντας ντοκιμαντέρ με ανθρώπινες ιστορίες*.

Φιλμογραφία (επιλογή)

- 2014 *Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί* / ντοκ. 91'
2014 *Θηλειά* / ντοκιμαντέρ 12'
2012 *Φιλιά εις τα παιδιά* / ντοκ. 115'
2012 *Στα ορεινά βοσκοτόπια* / ντοκ. 60'
2005 *Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη* / ντοκ. 29'
2000 *Ένας λαμπερός ήλιος* / μυθοπλασία 36'
1999 *Ελευσίνα, ιστορίες στον απόηχο των μηχανών* / ντοκ. 30'
1996 *Μετέωρα-Πίνδος, οδοιπορικό* / ντοκ. 93'
1993 *Ο Αμερικάνος* / μυθοπλασία 39'
1990 *Απών* / μυθοπλασία 15'

Δείγματα από ταινίες του Β. Λουλέ

Φιλιά εις τα παιδιά (Trailer)

<http://youtu.be/qK1ibdvrGbE>

Φιλιά εις τα παιδιά (4 αποσπάσματα)

http://youtu.be/B4iSC7uEo_w

<http://youtu.be/ID-eXOxxRj4>

<http://youtu.be/b1pUzHfnsUw>

<http://youtu.be/6rrSpZoleg4>

Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί (απόσπασμα)

<https://www.youtube.com/watch?v=7IbgcfzCL3Y>

Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη (απόσπασμα)

<http://youtu.be/GJ5LNU0Ar3k>

Ελευσίνα, ιστορίες στον απόηχο των μηχανών (απόσπασμα)

<http://youtu.be/R8T82mLjfa0>

Θηλειά (πλήρης ταινία)

<https://youtu.be/kc40Ap8f2g0>

Στα ορεινά βοσκοτόπια (πλήρης ταινία)

<https://www.youtube.com/watch?v=TxGtxOeNoTA&t=2s>

Απών (πλήρης ταινία μικρού μήκους σε 2 μέρη)

α) <http://www.youtube.com/watch?v=xYX35a14jW4>

β) <http://www.youtube.com/watch?v=CMV9epIzzRg>

Επικοινωνία: Βασίλης Λουλές

τηλ. 6944524198

vassilisloules@gmail.com

<http://www.facebook.com/vassilis.loules>

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ **"Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη"**

Λίγα λόγια για την ταινία

Στιγμές από τη δράση και την προσωπικότητα της Λέλας Καραγιάννη, της θρυλικής Μπουμπουλίνας της Αντίστασης, μέσα από την τρυφερή ματιά του γιου της Γιώργου.

Καταζητούμενος στην διάρκεια της Κατοχής, ο νεαρός συναντούσε κρυφά τη μητέρα του για τις ανάγκες του Αγώνα. Ακόμα όμως και κάτω από κείνες τις δύσκολες συνθήκες είχε την ευκαιρία να απολαμβάνει την τρυφερότητα και τη στοργή της ηρωίδας, που δεν έπαψε ποτέ να είναι μητέρα.

Παράνομες κινηματογραφικές λήψεις μεταφέρουν σπάνιες εικόνες από την Αθήνα της Κατοχής, ενώ οι αποσπασματικές μνήμες του Γιώργου κρατάνε ακόμα, κάτι από τη Βιολέτα της Πάρμας, το αγαπημένο άρωμα της Λέλας.

Ακολουθεί ΕΙΣΗΓΗΣΗ του **Βασίλη Λουλέ** σε Επιστημονικές Ημερίδες Εκπαιδευτικών

Η δύναμη και η αξία του ντοκιμαντέρ στην οικοδόμηση ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Σκέψεις με αφορμή προβολές του ντοκιμαντέρ σε σχολεία

Νομίζω πως ό,τι πιο σπουδαίο άκουσα στη διάρκεια των επισκέψεών μου σε σχολεία, προβάλλοντας αυτό το ντοκιμαντέρ, ήταν η δήλωση ενός μαθητή Γυμνασίου: «*Μα κύριε, αυτή η γυναίκα, η Λέλα Καραγιάννη, μου θυμίζει τη μαμά μου! Θα μπορούσε να ήταν η μαμά μου!*»

Πέραν βέβαια της υπερηφάνειας που το συγκεκριμένο παιδί έτρεφε για τη μητέρα του, αυτή η αφοπλιστικά αυθόρμητη δήλωση μάς αποκαλύπτει κάτι σπουδαίο: πόσο οικεία μπορούν να γίνουν τα πρόσωπα και οι καταστάσεις της Ιστορίας, μέσω του ντοκιμαντέρ. Και ειδικά ενός ντοκιμαντέρ που στηρίζεται σε βιοματικές μαρτυρίες, προφορικές ή γραπτές.

Για έναν μαθητή, τα πρόσωπα της Ιστορίας ανήκουν σ' ένα σύμπαν που ελάχιστα το γνωρίζει, και που ελάχιστα ίσως τον αφορά. Ακόμα και ο εμπλουτισμός της διδακτικής ύλης, τα τελευταία χρόνια, με προσωπικά κείμενα ή γραπτές μαρτυρίες δεν έχει καταφέρει να αλλάξει σημαντικά αυτή τη στάση. Τα ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα, ακόμα και της νεότερης Ιστορίας μας, παραμένουν απόμακρα, ακινητοποιημένα σ' έναν άλλο χρόνο, είναι ΕΞΩ από τον χρόνο.

Μου θυμίζουν ακόμα και σήμερα, τις προσωπογραφίες τους που κοσμούσαν τις σχολικές τάξεις των δικών μου παιδικών χρόνων. Τότε που, καθισμένος στο θρανίο μου, έβλεπα αυτά τα πρόσωπα μέσα στην κορνίζα τους, να με κοιτάνε από ψηλά, άλλοτε βλοσυρά -με κείνο το αποφασιστικό βλέμμα-, κι άλλοτε ατενίζοντας κάπου μακριά -κάπου που όμως εγώ δεν μπορούσα να δω. Μόνον ο Ρήγας Φεραίος μου φαινόταν οικείος, ήταν χοντρούλης και γλυκύς, κι είχε και κάτι σαν παράπονο στο βλέμμα του. Η Μπουμπουλίνα του 1821 ήταν πολύ αυστηρή (...δεν θα ήθελα, τότε, να την είχα μητέρα μου, κι ούτε βέβαια, σήμερα, σύζυγο!).

Σε ένα ντοκιμαντέρ όμως, μέσα από την αποκάλυψη των καθημερινών, ανθρώπινων στιγμών αυτών των προσώπων, αρχίζει σιγά-σιγά κάτι να αλλάζει. Βλέπουμε ανθρώπους με προτερήματα και αδυναμίες, με αγάπες και με εμπάθειες, με εμμονές και οράματα. Βλέπουμε οικογένειες καλοβαλμένες, με όμορφη και ανέμελη καθημερινότητα, οικογένειες που δεν είχαν κανέναν εμφανή λόγο να εμπλακούν σε περιπέτειες («*Ήμασταν μια ευτυχισμένη οικογένεια*» λέει ο Γιώργος Καραγιάννης, ο γιος της Λέλας). Παρακολουθώντας τις ψυχικές μεταβολές των Ηρώων (που έχουν πλέον μετατραπεί σε κινηματογραφικούς ήρωες), ζώντας μαζί τους το πάθος και την ορμή τους, αλλά και τα πισωγυρίσματα, τις αμφιβολίες και τους δισταγμούς τους, οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι οι ήρωες δεν γεννήθηκαν “έτοιμοι Ήρωες”, αλλά διαμορφώθηκαν, πλάστηκαν. «*...Ούτε είχαμε σκοπό να κάνουμε κατασκοπεία, να σκοτώνουμε ή να μας σκοτώνουν. Ήρθαν μόνο τους τα πράγματα*» λέει πάλι ο Γιώργος. Αυτό είναι ένα τεράστιο μάθημα. Φυσικά αυτό δεν πρέπει να μας οδηγήσει στο αντίθετο άκρο («όλοι μπορούμε να γίνουμε ήρωες, όλοι είμαστε ήρωες»), σχετικοποιώντας τα πάντα, κατεβάζοντας τον πήχυ. Δεν είναι καθόλου έτσι, αυτό οφείλουμε να το δείχνουμε στις ταινίες ή να το εξηγούμε στα παιδιά. Χρειάζονται προϋποθέσεις και μια άλλη κουλτούρα ανατροφής (βλ. τις αναφορές του Γιώργου «*...μας έλεγε ιστορίες από την αρχαία Ιστορία*», «*...μας έβαζε να υιοθετήσουμε γεροντάκια*», «*...ήθελε να φτιάξει ένα Γηροκομείο κι ένα βρεφοκομείο*»).

Αυτά που λέω με αφορμή τις προσωπογραφίες, ισχύουν και στις περιπτώσεις των ντοκιμαντέρ με ιστορικές μάχες ή άλλα γεγονότα. Τα παιδιά πρέπει να νοιώσουν ότι σε μια μάχη υπάρχουν από τη μια μεριά τα επιτελικά σχέδια επί χάρτου, υπάρχουν οι σωστές ή λάθος αποφάσεις των στρατηγών, η δική τους διορατικότητα, αγωνία, ατολμία ή αποφασιστικότητα. Υπάρχουν επίσης άνθρωποι που ξεπερνούν τον εαυτό τους και γίνονται μικροί ή μεγάλοι ήρωες. Ναι, έτσι είναι. Αλλά υπάρχει κι από την άλλη μεριά πολύς πόνος, δάκρυα, βρωμιά, ακρωτηριασμοί, άνθρωποι που ψυχορραγούν παρατημένοι στις λάσπες ή στα χιόνια, άνθρωποι που από το φόβο τους τα κάνουν επάνω τους –κυριολεκτικά-, άνθρωποι που τρελαίνονται, που γίνονται λιποτάκτες, που τουφεκίζονται από τους συντρόφους τους. Και, βέβαια, υπάρχει πάντα και η πλευρά του αντιπάλου, η δική του αλήθεια, η δική του αγωνία. Έτσι, μια νίκη ή μια ήττα σε μια μάχη είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια απλή σημείωση στο βιβλίο της σχολικής Ιστορίας.

Μετά λοιπόν από όλα τα παραπάνω, ας ξανασκεφτούμε τη φράση: «*Μα κύριε, η Λέλα Καραγιάννη μου θυμίζει τα μαμά μου! Θα μπορούσε να ήταν η μαμά μου!*».

Με αυτή τη δήλωση ο μαθητής κατεβάζει τα ηρωικά πρόσωπα από την κορνίζα, από εκεί ψηλά που τα τοποθετήσαμε εμείς οι μεγαλύτεροι και η επίσημη Ιστορία. Τα φέρνει κοντά του, τα αγγίζει, νοιώθει τον παλμό τους, τις ανασφάλειες, τις αδυναμίες τους, αλλά και τη δύναμη ψυχής τους. Αρχίζει να καταλαβαίνει το νόημα της φράσης του Γιώργου «*...ήταν οι περιστάσεις! Αυτές έδωσαν την ευκαιρία στη μητέρα να εκδηλώσει ό,τι το ωραίο είχε μέσα της*».

Έτσι, αφού τα νοιώσει δικά του, αφού γοητευτεί (ή κολακευτεί) με την άλλη φράση του Γιώργου «*...αλλά μου φαίνεται ότι κι εσύ το ίδιο θα έκανες, αν είχες γεννηθεί την εποχή εκείνη*», στο τέλος, ο ίδιος ο μαθητής παίρνει τους Ήρωες (κι αφού τους ξεσκονίσει και λίγο!), τους ξαναβάζει ψηλά, στο δικό του βάθρο.

Κι από κει πια, μπορούμε να ελπίζουμε ότι δεν θα κατακυληθούν εύκολα. Έχουν γίνει πλέον ΤΑ ΔΙΚΑ ΤΟΥ πρότυπα.